

*Egy országos közszolgáltató közgyűjtemény a 21. századi kutatás-fejlesztés és
innováció szolgálatában*

**A Magyar Pedagógusok Háza -
mint korszerű tudásmenedzsment központ**

**Az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet –
Pedagógiai Könyvtár és Múzeum
stratégiai fejlesztési programja**

Dr. Varga Katalin

2015. február

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
A PKM jelenlegi állapota.....	5
Fejlesztési program (2012-2016)	6
I. Közgyűjtemény.....	6
II. Pedagógiai Információs, Szolgáltató és Tudásközpont	7
III. Tartalomelőállító és tartalomszolgáltató központ.....	9
IV. Könyvtár- és múzeumpedagógiai módszertani és innovációs központ	9
V. Nemzetközi tankönyvkutató bázis	10
VI. Minőségbiztosítás	10
Könyvtárfejlesztési program	11
Iskolai könyvtárügy.....	15
Múzeumfejlesztési program	16

*„...az OPKM-et nem alkalmi ötlet, nem főúri szeszély szülte,
hanem pedagógiai szükséglet hívta életre
és az oktatásügy egész szervezetének módszeres átgondolása.
Más ún. „háttérintézmények” életútjával ellentétben
az OPKM maradt, ha átformálva is.
Hitem szerint OPKM mindaddig lesz, amíg lesz közoktatás.”
(Dr. Horváth Tibor)*

Bevezetés

„A tudásmenedzsment két fő iránya a tudás mint az információk rendszerekből kinyerhető információhalmaz, és tudás mint folyamatok, szakértelem, képességek, tapasztalatok összessége. A tudás ezen kétfajta értelmezése adja a tudásmenedzsment két oldalát: a szervezeti, humán és a technikai, informatikai megközelítést. A tudásmenedzsment arra hivatott megoldást találni, hogy az egyénben meglévő tudás – szakértelem, tapasztalat, képességek, értékek összessége – miként tehető megismerhetővé a szervezetben dolgozó többi egyén számára, valamint a feltárt tudás, a dokumentált ismeret miként hasznosítható a szervezet fejlődése szempontjából. Közigazgatási szervezetekben a tudásmenedzsment fő célja a döntéshozatal támogatása, valamint az információáramlás hatékonyságának növelése. A tudásmenedzsment keretében szükséges a tudást szolgáltató rendszerek, a szervezeti struktúrák és folyamatok összhangjának megteremtése.”¹

A közgyűjtemények és az oktatási intézmények könyvtárainak szerepét, a képzésben betöltött feladatát a digitális és hálózati technológiák hozta változásokra tekintettel újra kell definiálni. A Nemzeti Alaptanterv is új feladatokat ró a közgyűjteményekre és különösen az iskolai könyvtárakra. A fejlesztések közben szerzett tapasztalatok közkinccsé tétele, a működő szolgáltatások szakmai körben lefolytatott elemzése a közgyűjteményi rendszer közös érdeke.

A kialakítandó tudásmenedzsment központ elsődleges célja, hogy a pedagógus szakma számára biztosítsa a tudásmegosztás korszerű platformjait, egyrészt a különböző szintű tudásokhoz, információkhoz való hozzáférés, másrészt a pedagógiai munka során keletkező személyes szakmai tudás és tapasztalat mások számára történő hozzáférhetővé tétele érdekében.

A Magyar Pedagógusok Háza a neveléstudomány és az oktatásügy információs központja. Egyszerre kívánja szolgálni az oktatásügy irányítóit, teoretikusait, gyakorlóit, ügyfeleit és az információ előállításában érdekelt üzleti partnereket, de mindenekelőtt a kutatást, a fejlesztést és az innovációt. Ehhez méltóan összetett és erősen differenciált szolgáltatási rendszert kell működtetni. Fontos cél, hogy a Magyar Pedagógusok Háza nemzeti és nemzetközi szinten ismert és elismert, mintaértékű intézménytípus legyen, komplex szolgáltató, információs, kulturális és innovációs központ.

¹ Tudásmenedzsment fejlesztési módszertan.

http://magyaryprogram.kormany.hu/download/e/53/70000/5_A_Tudasmegosztas_modszertan.pdf

A Pedagógiai Könyvtár és Múzeum helye a magyar oktatási és kulturális életben

A Pedagógiai Könyvtár és Múzeumról az elmúlt 130 év távlatában kell gondolkodni és értékelést adni, azzal együtt, hogy működésében voltak hosszabb szünetek. Ezt a speciális intézmény-együttest a 19. század leghaladóbb és legmodernebb oktatáspolitikusai (Eötvös József, Trefort Ágoston) álmodták és teremtették meg, hivatása mindvégig az volt és maradt, hogy a haladó szellemű oktatásügy korszerű támogatója, szolgáltatója legyen. A könyvtár 2006-ban ünnepelte megalakulásának 100. évfordulóját, 2008-ban pedig újbóli megalakulásának 50. évfordulóját. Az intézmény önmagában is szerves része a magyar nemzeti kultúrának, ezen túl pedig egyedülálló szerepe van abban, hogy gyűjteménye és szolgáltatásai révén képet adjon a mindenkori magyar oktatásügy állapotáról (dokumentumok, tárgyak, tankönyvek, taneszközök, képek, multimédia stb. segítségével).

A PKM 2007 szeptembere óta az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI) egyik szervezeti egységként működik. Szakmai feladatai nem változtak, de gazdálkodási struktúrája és működésének rendje jelentősen átalakult. Az OFI, mint a neveléstudomány legjelentősebb magyarországi kutató-fejlesztő háttérintézménye, sok új lehetőséget nyújthat egy országos pedagógiai közgyűjtemény számára. Fontos, hogy a tapasztalatok alapján értékeljük, és újra átgondoljuk (az OFI vezetésével és a fenntartó minisztérium képviselőivel) azokat az elvárásokat, amelyeket a pedagógus szakma és az oktatásirányítás a PKM-mel szemben megfogalmaz. Az alábbi program felvázol egy stratégiát, amelyet a közgyűjtemény, a könyvtár- és múzeumügy, illetve a jelenleg ismert oktatáspolitikai elvárások határoznak meg. Ez lehet a kiinduló pontja egy szélesebb és hosszabb távú tervezésnek és párbeszédnek.

A PKM egy különleges közgyűjtemény: könyvtár és múzeum, a kettő szerves egysége, nem csupán egy egymás mellett működő könyvtár illetve múzeum. Az és szócska hozzáadott értéket jelent, az összetétel önálló fogalomként funkcionál. Az összekötő kapocs a pedagógia. Ekként kell tehát az intézmény múltját, jelenét és jövőjét értékelni, a fejlesztésben ezt a hozzáadott értéket kell jobban kiaknázni.

A gyűjtemény további különleges értéke egyedüliségében van: így egyben ezek a dokumentumok (szakkönyvek, tankönyvek, taneszközök, iskolai értesítők, egyedi dokumentumok, szemléltető eszközök, berendezési tárgyak, ruházati tárgyak, érmek, fotók) sehol sem található meg. A gyűjtemény alkalmas arra, hogy bárkinek bármikor teljes keresztmetszetében bemutassa a magyar pedagógiai kultúra bármely korszakát, a kezdetektől a mai napig. A gyűjtemény értéke csak akkor marad sértetlen, ha ezt az elvet tovább tudjuk folytatni, a gyűjtemény folyamatos építésének, gondozásának, méltó körülmények közötti hozzáférhetővé tételének tehát kulcsszerepe van az oktatás- és kultúrpolitika szempontjából.

A PKM folyamatos fejlesztését az érvényben lévő köznevelési és közgyűjteményi stratégiák céljai mentén kell megvalósítani. Tevékenységrendszerünk alapja a Kulturális Törvény, a Köznevelési Törvény, a NAT, a közoktatás-fejlesztés stratégiai programja, a könyvtári stratégia, valamint a múzeumok fejlesztését vezérlő kormányzati stratégiai tervek. Továbbra is hangsúlyosan kell kezelni a minőségbiztosítás és az európai normákhoz való igazodás prioritását.

A PKM egyszerre kutatóintézeti könyvtár és nyilvános szakkönyvtár, illetve szakmúzeum. Az Európai Unió által támogatott kiemelt oktatásfejlesztési és kutatási projektek szolgálatában áll tehát egy gazdag információs bázis és a megnövekedett igényeket hatékonyan támogató szolgáltatási struktúra. Célunk, hogy az intézet egésze magáénak érezze ezt a potenciált, és a meglévő lehetőségek a lehető legmagasabb színvonalon tudjanak hasznosulni.

A PKM önmagában is képes részt vállalni a kutatási feladatokban. Mind gyűjteményeivel, mind szolgáltatásaival, mind a pedagógiai szakmai szolgáltatások terén, illetve az iskolai könyvtárak érdekében végzett szaktanácsadói tevékenységei során szerzett tapasztalatai révén sokféle területen tudna részt venni a pedagógusképzés, a szakmai szolgáltatások és a szaktanácsadás megújítását célzó fejlesztésekben. Részvételünk kutató-fejlesztő munkát és támogató tevékenységet egyaránt magába foglalhat.

A PKM jelenlegi állapota

A Pedagógiai Könyvtár és Múzeum az elmúlt 20 évben nagy átalakulásokon ment át, tartalmi és szervezeti értelemben egyaránt. A fejlesztések elsősorban azt célozták, hogy az intézmény rugalmasan legyen képes alkalmazkodni a meg-megújuló elvárásokhoz, feladatokhoz, és eközben őrizni tudja értékeit, hagyományait. A jelenlegi munkatársi közösség szinte valamennyi tagját megmozgató tervezési folyamat eredményeképpen megszületett az intézmény hosszú távú stratégiája, amely a Magyar Pedagógusok Háza program néven vált ismertté. Ez a program széles nyilvánosságot kapott sajtóban, szakmai fórumokon, konferenciákon. A program életképes, rugalmas, hosszú távon megvalósítható és illeszthető a változó irányelvekhez, prioritásokhoz. Megszületése óta meghatározza az intézmény munkáját.

Az intézmény jelenlegi szolgáltatási struktúrája megfelel a nemzetközi – ezen belül hangsúlyosan az európai – elvárásoknak. Megalapozott kapcsolataink vannak a hasonló profilú európai intézményekkel (Georg Eckert Institute, ECML, British Education Index, Deutsche Institute für Pädagogische Forschung, INDIRE, ICOM, határon túli magyar társintézmények stb.), elfogadott partnerként számítanak ránk együttműködésen alapuló pályázatoknál. A szolgáltatások palettája széles, a minőségbiztosítás alapelvei érvényesülnek. Rendszeres használói felmérések igazolják, hogy a szolgáltatások megfelelnek a célközönség elvárásainak.

A PKM kiváló szakembergárdával rendelkezik. A munkatársak szakértelme és elkötelezettsége biztosítja az ambiciózus tervek megvalósítását, az intézményt bármilyen korszerű tudományos feladat vállalására alkalmassá teszi.

A PKM székháza, a 100 éves Tündérpalota, minden tekintetben alkalmas arra, hogy az intézmény missziójának helyszínt biztosítson. A patinás iskolaépület maga is azt üzeni, hogy a múlt és a jövő szorosan egymás mellett járnak. Az épületet fel kell újítani, birtokba kell venni, ez az egyik alapja a megvalósítandó programnak. A könyvtár 2006 év végén elköltözött a minisztérium Honvéd utcai épületéből, ezáltal megszűnt a funkciók széttagoltsága, és végre valamennyi szolgáltatás egy helyen, a Könyves Kálmán körüli székházban vehető igénybe. A használóink összetétele valamelyest átalakult, de mára ismét növekedést mutatnak a statisztikai adatok. A felmérések alapján az új hely minden tekintetben az olvasók meglégedésére szolgál.

2009-ben a TÁMOP 3.2.4., illetve az EGT és a Norvég Finanszírozási Mechanizmusok pályázatainak a PKM összesen mintegy 800 millió Ft vissza nem térítendő támogatást nyert. Ezen pénzeszegek segítségével óriási fejlesztések előtt nyíltak meg a lehetőségek. A TÁMOP pályázat keretében az olvasásfejlesztéshez és a könyvtári ellátáshoz kapcsolódó tartalmi fejlesztéseket valósítottunk meg. A Norvég pályázat az áldatlan állapotban lévő épület műemléki felújítását, a Magyar Pedagógusok Háza program infrastrukturális hátterének biztosítását, valamint a Pedagógiai Múzeum teljes megújítását szolgálta. Ez utóbbi projekt sajnos meghiúsult, az előkészítettsége azonban olyan állapotban van, hogy bármikor újra indítható, amennyiben a források rendelkezésre állnak.

Fejlesztési program (2012-2016)

A hosszú távú stratégiai program célkitűzéseinek megfelelően az alábbi területek egymásra épülő fejlesztését kell továbbra is megvalósítani:

I. Közgyűjtemény

- A PKM közgyűjteményi feladata, hogy gyűjtse, méltó körülmények között őrizze, feldolgozza és szolgáltassa a mindenkor magyar oktatásügy dokumentumait (hordozótól függetlenül), az azt bemutató tárgyakat, az elemző szakirodalmat, valamint reprezentatív képet adjon a világ oktatásügyéről. Az ehhez szükséges *feltételek megteremtése elsődleges fontosságú feladat (raktározás, értékvédelem, kiállítási tér, könyvtári szolgáltató helyek, akadálymentesítés).*
 - A 2006-os költözéssel megoldódott a könyvtár elhelyezése, de további terekre van szükség a program teljes megvalósításához.
 - Az elmúlt öt évben nagy arányú raktárfejlesztést hajtottunk végre, ennek eredményeképpen már csak az állománynak egy kisebb, kevésbé használt része van külső raktárban. További feladat, hogy ezeknek az állományegységeknek is megoldjuk a székházon belüli elhelyezését.
 - Növelni kell mind a könyvtár, mind a múzeum közcélú szolgáltató tereit.
 - Korszerűsíteni kell hosszú távon a raktári elhelyezést, különösen a múzeum tekintetében.
 - Be kell fejezni az akadálymentesítést.
- A könyvtárat és a múzeumot szerves egységként kell kezelni, a gyűjtemények fejlesztését, védelmét, tárolását összehangolt terv szerint kell megoldani. Az intézmény jelenlegi helyzetét figyelembe véve *a múzeumi tevékenység fejlesztésének a két terület összehangolása érdekében nagyobb hangsúlyt kell kapnia.*
 - A költözéssel a két közgyűjtemény összehangolt működése megoldódott, egységes elvek és nyitva tartás szerint működnek.
 - A múzeumi fejlesztések átfogó koncepciója elkészült a Norvég projekt megvalósításával kapcsolatban. Meg kell találni a megvalósítás módját és forrását.

- A gyűjtemény fenntartásának és kívánatos fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a költségvetési aránytalanságok felszámolása. *A fenntartói támogatás mellett szükségesnek tartom mind több alternatív forrás bevonását (pályázatok, szponzori támogatás, intézményközi együttműködés, nemzetközi projektek, bevételt hozó tevékenységek stb.).*
 - Az elnyert pályázatok egy része hosszabb távra biztosította volna a gyűjtemény felzárkóztatását. Sajnos a Norvég projekt leállításával ez a lehetőség elmúlt.
 - További lehetőségek nyíltak a Márai program segítségével.
- A fejlesztési program hangsúlyos eleme *a gyűjtemény még feldolgozatlan részeinek tervszerű feldolgozása, szükség szerinti digitalizálása.* Ez egyben a tartalomszolgáltató feladatkör alapfeltétele is.
 - A TÁMOP pályázat keretében nagyot léptünk előre a tervszerű feldolgozásban. Adatbázisban kereshető a teljes tankönyv különgyűjtemény, valamint a gyermek- és ifjúsági irodalmi gyűjtemény. A könyvtár gyűjteményének több mint 50%-ának adatai ily módon távolról is elérhetők és kereshetők. Ezen az úton kell tovább haladni.
- Digitális tudásbázis, digitális könyvtár kialakítása a megújuló pedagógusképzés, pedagógus-továbbképzés és a szaktanácsadás támogatására. A cél, hogy a pedagógusok számára könnyen és gyorsan, akár otthonról is hozzáférhető legyen minden olyan információ, amely szakmai, módszertani megújulásukat szolgálja.
 - A tudásbázis tartalmazná mindazokat a dokumentumokat, információforrásokat, amelyekre a továbbképzések oktatóinak illetve résztvevőinek szüksége lehet, illetve amelyek a szaktanácsadók munkájához szükségesek. A dokumentumok közé értendő a tanfolyamok tananyaga, oktatási segédletek, külföldi irodalmat ismertető szemlék, illetve akár a résztvevők által készített munkák, jó gyakorlat leírások is.
 - A tudásbázis a könyvtári standardoknak megfelelő strukturált adatbázisba szerveződik, a dokumentumokat metaadatokkal látjuk el, olyan keresőrendszert biztosítunk, amelynek segítségével a használók digitális írástudása is fejleszhető.
 - Folyamatosan frissülő, hosszú távon fenntartható portál kialakítása a cél. Az Olvasás Portál létrehozásában és működtetésében szerzett tapasztalatainkra jól lehet építeni.
 - A portál keretein belül e-learning keretrendszer is kialakítható a továbbképzések támogatására.
 - A tervezésnél külön figyelmet kell fordítani a speciális szerzői jogi problémákra, jogdíjak vásárlására.

II. Pedagógiai Információs, Szolgáltató és Tudásközpont

- A cél egy korszerű Pedagógiai Információs Központ kialakítása, amely alkalmas arra, hogy támogassa az oktatási projekteket, az eredmények terjesztését, a pedagógus szakma európai integrációját. A központ az alábbi funkcióknak adna helyet:
 - i. Teljes körű információs központ (könyvtár, adattárak, adatbázisok, tartalomszolgáltatás stb.)
 - ii. Tankönyv- és taneszköz bemutató központ.

iii. Kulturális központ.

- Alkalmassá kell tenni az épületet (Könyves Kálmán krt. 40.) a fenti funkciók ellátására (felújítás). Az infrastruktúra fejlesztése közben különös hangsúlyt kell fektetni a távközlési hálózat fejlesztésére.
- Szolgáltató központként a hagyományos (mind a kulturális, mind a köznevelési törvényben megfogalmazott), *országos információszolgáltató és tájékoztató munka fejlesztése, folyamatos innovatív megújítása kívánatos.*
 - A 2010 októberében elkészült Olvasás Portál (olvasas.opkm.hu) új szolgáltatások sorával bővítette az intézmény elektronikus szolgáltatásainak körét. Interaktív, a web 2.0 lehetőségeire építkező portálunk a szakkönyvtári feladatokon túlmutatva széles körű felhasználói réteg számára nyújt az olvasáshoz kötődő szolgáltatásokat (pedagógusok, iskolai könyvtárosok, szülők, gyermekek). A portál fenntartása és minőségi fejlesztése kiemelt feladat.
- A kulturális és közgyűjteményi intézményrendszer által létrehozott, pedagógiai (nevelő-oktató) munkát támogató fejlesztési eredmények összegyűjtése, egységes struktúrába rendezése, becsatornázása a pedagógiai tudásmenedzsment rendszerbe, illetve ezen keresztül a mindennapi pedagógiai gyakorlatba.
 - A kulturális és közgyűjteményi intézmények körében kifejlesztett, a nevelő-oktató munkát támogató módszertanok, jó gyakorlatok, tartalmak összegyűjtése, kategorizálása. A kategorizáláshoz szükséges taxonómiák elkészítése.
 - A feltárt fejlesztések tudásmenedzsment eszközökkel való összekapcsolása.
 - Pedagógusok napi munkájának támogatása érdekében a fejlesztések tematizált elérésének biztosítása.
- Folyamatosan *fejlesztendő az intézmény elektronikus szolgáltatásainak rendszere* (távrolról elérhető könyvtári szolgáltatások, virtuális múzeum, adatbázis-szolgáltatás, adatszolgáltatás).
 - Az elmúlt öt évben sok fejlesztést hajtottunk végre. Honlapunkról az alapvető információkon túl elérhető minden olyan információforrás, amely a pedagógiai munkához és a kutatáshoz szükséges lehet.
 - Online katalógusunk a metaadatok mellett azonnali hozzáférést biztosít az elektronikusan hozzáférhető dokumentumokhoz.
 - Az Olvasás Portál számtalan új, korszerű szolgáltatással bővíti a távoli felhasználók lehetőségeit.
- A szolgáltatásokat a fenntartó és a célközönség (a pedagógus szakma) valós elvárásai mentén kell fejleszteni, ehhez *átfogó piackutatásra, a jelenleginél hatékonyabb közönségkapcsolatokra* van szükség. Erősíteni kell szerepünket a pedagógusképzés és –továbbképzés szolgálatában, ahol a képzést támogató korszerű gyakorló-helyként kínálhatjuk magunkat. Csatlakozni kívánunk az OFI gyakornoki programjához is.

- Hangsúlyosan fejlesztendő terület továbbra is *az iskolai könyvtáriügy megújulását segítő szolgáltató tevékenység*. Az intézmény lehetőségeinek függvényében ezen a területen új szolgáltatások indítására van szükség.

III. Tartalomelőállító és tartalomszolgáltató központ

- Tartalomszolgáltatási tevékenységünk elsősorban *magas szakmai színvonalú, könnyen és hatékonyan kereshető adatbázisok* (pl. PAD, Tankönyv, Ifjúsági, Scola Orbis stb.) előállítását jelenti, ez a tevékenység folyamatosan bővítendő, fejlesztendő. Az *intézmény saját adatbázisait egységes rendszerre szerveztük*, homogén lekérdező felületet alakítottunk ki, a felhasználók számára a különböző adattípusok integrált használatát biztosítjuk.
 - A fenti feladatok nagy részét az Olvasás Portálon megvalósítottuk. A szakmai adatbázisok mindegyike önállóan, vagy bármely másikkal kombinálva kereshető, a találatok válogathatók, elmenthetők, kommentálhatók.
 - Az adatbázisok keresőfelülete a legkorszerűbb lehetőségeket biztosítja.
- Az országos programokhoz igazodva kell *biztosítani* az intézmény használói számára *a szakterület valamennyi elektronikus információforrásának hozzáférhetőségét*.
 - El kell érni, hogy az OFI ismét tagja legyen az Elektronikus Információs Szolgáltatás (EISZ) konzorciumnak, és mind munkatársai, mind ügyfelei hozzáférjenek a korszerű nemzetközi adatbázisokhoz.
- A PKM *kiadói tevékenységével fontos területeken végez hiánypótló munkát*. A magyar pedagógiai kultúra támogatásának ez a formája *rendkívül fontos*, akkor is folytatandó tevékenység, ha nem mindig rentábilis. A *Könyv és Nevelés* megtalálta helyét a legrangosabb szakmai orgánumok között, a lehetőségek jobb kihasználásával ezt tovább kell erősíteni, a folyóiratot *az intézmény kommunikációjának egyik legfontosabb eszközeként kell hasznosítani*.

IV. Könyvtár- és múzeumpedagógiai módszertani és innovációs központ

- Egyre erősödő, új területe az intézménynek a *komplex könyvtár- és múzeumpedagógiai módszertani munka*. Mindkét terület dinamikusan fejlődő irányzat a pedagógiában, interdiszciplináris kötődésüknél fogva mindkettőnek helye van az OFI háttérintézményi feladatstruktúrájában. A módszertani és innovációs tevékenység magában foglal kiadványokat, oktatást, továbbképzést, kutatás-fejlesztést, konferenciaszervezést, és mindenekelőtt egy erőteljes szakmai tanácsadó munkát. Ez az a feladatkör, amely az előbbiekre épülve, az alapfeladatok ellátását erősítve, mintegy megkoronázza az intézmény tevékenységét.
- A könyvtárpedagógia modern értelmezésben *az információs műveltség elsajátításának és elsajátításának pedagógiai rendszerét jelenti az élethosszig tartó tanulás körülményei között*. Az információs műveltség (information literacy) követelményrendszerének magyarországi meghonosítója a PKM, itt készülnek a nemzetközi dokumentumok hazai adaptációi, és a jövőben az ehhez csatlakozó módszertani ajánlások is. Az intézmény vállalhatja fel azt a feladatot is, hogy az iskolai könyvtárak közoktatásban betöltött szerepét alapvetően megújító új szemléletet

és feladatkört oktatással, továbbképzési programokkal, gyakorlati módszertani bemutatókkal is támogassa.

- *A múzeumpedagógia is az információs műveltség elsajátításának egyik eszköze. A múzeumi gyűjtemények, kiállítások szerepe az önálló információszerzésre nevelésben elvitathatatlan. A PKM feladata, hogy a módszer elméleti és gyakorlati alapozásához járuljon hozzá, saját gyűjteményeit és kiállításait példaként kínálva, valamint az országban zajló múzeumpedagógiai projektek, jó gyakorlatok számára fórumot, megmutatkozási lehetőséget adva.*

V. Nemzetközi tankönyvkutató bázis

- A PKM a hazai és a közép-európai tankönyvkutatás integrációs központjává válhatna. Az európai és térségi pedagógiai központokkal való eseti kapcsolattartás helyett *fokozatosan* kiépülhet egy – a braunschweigi Georg Eckert nemzetközi Tankönyvkutató Intézethez (GEI) hasonló – regionális tankönyvkutató központ, amely gyűjti, kutatja és közvetíti a térség pedagógiai törekvéseit és eredményeit, valamint integrálja a régió országainak és népeinek szakmai együttműködését – és amelyben kiemelt figyelmet kap a határon túli magyarság pedagógiai támogatása.
- A PKM és a GEI között már több mint egy évtizede sokszínű szakmai kapcsolat létezik. Ez egyrészt könyvtári, könyvtárközi együttműködést jelent. Ennek lehetőségei 2010-ben nagymértékben kibővültek azzal a megállapodással, amely keretében a GEI a korábbiaknál szorosabb szakmai támogatással, egyfajta védnökséggel segíti a nemzeti és közép-kelet-európai regionális feladatokat kitűző OFI-t. A két intézmény együttműködése a tankönyvkutatás terén is számottevő.
- Erősítendő az együttműködés a magyarországi tankönyvkutató műhelyekkel (PTE, ELTE, MTA Kisebbségkutató Intézet stb.), kiadókkal, pedagógusszervezetekkel.

VI. Minőségbiztosítás

- A Pedagógiai Könyvtár és Múzeum vezetése az intézmény külső és belső partnereinek megelégedettségére törekszik, ennek érdekében minőségirányítási rendszert vezetünk be, melyet a „Könyvtári Minőségfejlesztés 21” program modelljének megfelelően alakítottunk ki. Honlapunkon „Minőségfejlesztés” menüpontban olvashatók a beszámolók az intézményben végzett minőségfejlesztő munkáról, és ugyanitt közzé tesszük a tevékenység során keletkezett nyilvános dokumentumokat is.
- Előttünk álló feladat a minőségfejlesztési dokumentáció teljes kidolgozása, és a minőségügyi rendszer teljes körű bevezetése, a múzeumi területre is kiterjesztve. A rendszer folyamatos működtetése a PDCA logikán alapul és biztosítja a folyamatos javítás lehetőségét. Terveink szerint az intézmény néhány éven belül eséllyel pályázhat a könyvtári minőségdíj elnyerésére.

Könyvtárfejlesztési program

A PKM az 1997. évi CXL. törvényben megnevezett országos tudományos szakkönyvtár. A törvényben meghatározott követelményeknek maradéktalanul megfelel, feladatait az elvárható színvonalon ellátja. Tagja az Országos Dokumentumellátó Rendszernek és a Magyar Országos Közös Katalógus Egyesületnek. Aktív résztvevője a kulturális kormányzat könyvtárfejlesztési programjainak, a TÁMOP 3.2.4. Tudásdepó expressz c. országos pályázat egyik kitüntetett kedvezményezettje volt.

A mögöttünk álló 15 esztendő a könyvtár számára egyértelmű fejlődést, színvonal-emelkedést hozott. A szakkönyvtár folyamatosan vállalja magára a 21. századi igényeknek megfelelő információs és tudásközpont feladatait. A működés az intézmény hosszú távú fejlesztési tervéhez igazodó könyvtári stratégiai terv szerint folyik, ezt kell folytatni, bizonyos területeken felgyorsítani.

Szakmai irányelvek:

- A szakirodalmi tájékoztatás információs bázisának kialakítása és működtetése:
 - Az információs bázisnak teljességében hozzáférhetővé kell tennie a neveléstudomány területén minden Magyarországon keletkezett, ill. magyar vonatkozású információforrást – annak hordozójától függetlenül. A hagyományosan értelmezett nyomtatott dokumentumok mellett ide tartozik minden az oktatásban használt eszköz és tárgy, képi, hangzó, multimédia dokumentum, elektronikus információ. A hozzáférés egyik fontos feltétele a digitalizálás.
 - Ugyanilyen fontos feladat a világban keletkező pedagógiai információ reprezentatív bemutatása a hazai közönség számára. Míg a tájékoztatás szintjén a teljesség a cél, a dokumentumok szintjén csak a reprezentativitásra törekedhetünk.
 - Az információs bázis új, speciális részét képezik a közoktatásban használható elektronikus információhordozók (digitális tankönyvek, oktatóprogramok). A hálózaton szolgáltatott dokumentumok esetében a hozzáférés a feladat, a CD-n, DVD-n és egyéb információhordozón megjelenő dokumentumokat azonban a gyűjtemény részévé kell tenni.
- Korszerű információs szolgáltatásrendszer felépítése és működtetése:
 - Teljes körű információszolgáltatás a szakterületről.
 - Gyors információ.
 - Pontos információ.
 - Mélyen feltárt információ.
 - Rendszerezett információ.
 - Segítség az információhoz való eljutásban.
 - Az eredeti dokumentumok rendelkezésre bocsátása.
 - Az önálló információszerzés támogatása.

- Vonzó megjelenés és kommunikáció
 - Széleskörű minőségbiztosítási rendszer.
 - Többnyelvűség.
 - Átlátható struktúra.
 - Részvétel a szakmai szervezetekben és a képzésben.

A jelenlegi helyzet (az elmúlt 5 év fejlesztéseinek tükrében)

- Mintegy 600 ezer könyvtári egységet magában foglaló könyvtári gyűjtemény, amely teljességre törekvően tartalmazza a hungarika anyagot, és reprezentatíván a világ neveléstudományi irodalmát. A gyűjtemény jelenleg csak a nyomtatott információhordozókat tartalmazza a kívánatos teljességben.
- A gyűjtemény teljes egészében feltárt, differenciált katalógus- és adatbázisrendszerben van reprezentálva. Az elmúlt öt évben a pályázati források segítségével elvégzett nagyarányú retrospektív katalóguskonverzió eredményeképpen a könyvtári gyűjtemény több mint 50%-áról lehet számítógépes adatbázisok segítségével tájékozódni.
- Korszerű szakirodalmi adatbázisok (PAD, Tankönyv Adatbázis, Gyermek- és ifjúsági irodalmi adatbázis, Olvasás Portál, Magyar Pedagógusok Háza Portál), amelyek kompatibilisek a szakterület nemzetközi adatbázisaival, így könnyen integrálhatóak egy összeurópai pedagógiai adatbázisba.
- Az adatszolgáltatáshoz nélkülözhetetlen, egységesen szabályozott szakterminológiai szótár, amely egyben az idegen nyelvű források használatát is segíti (Magyar Pedagógiai Tárgyszójegyzék).
- Saját fejlesztésű integrált könyvtári rendszer. A belső fejlesztés lehetővé teszi a szakkönyvtár speciális igényeinek maximális kiszolgálását.
- Az országos könyvtári stratégiának megfelelő minőségbiztosítási rendszer működik, a szakkönyvtárakra érvényes teljesítménymutatókat kidolgoztuk és bevezettük.
- Képzett szolgáltatási rendszer, amely a körülmények engedte mértékig megvalósítja feladatait (kölszönzés, helyben olvasás, szaktájékoztató, irodalomkutatás, részvétel országos programokban (ODR, MOKKA)).
- Az elektronikus szolgáltatások széles köre: honlap, nyilvánosan hozzáférhető online katalógus, benne külön kereshető szakirodalmi adatbázisok (Pedagógiai Adatbázis, Tankönyv-adatbázis, Gyermek- és ifjúsági irodalmi adatbázis), a szakterülethez tartozó nyilvános internetes forrásokat feldolgozó és szolgáltató szakmai portál (www.mphp.hu), pedagógiai témájú szócikkek teljes szövegének közvetlen elérése az adatbázisból, online elérhető szakmai folyóiratok adatbázisa, különböző adattárak, a szakterület legfontosabb külföldi forrásainak, adatbázisainak szolgáltatása. Legújabb nagy jelentőségű fejlesztésünk az Olvasás

Portál, amely széles szolgáltatási palettával szolgálja az olvasás ügyét, felnőttek és gyermekek körében egyaránt (olvasas.opkm.hu).

- Közép- és hosszú távú digitalizálási terv az állomány legértékesebb darabjainak (iskolai értesítők, tankönyvek, régi szakfolyóiratok) védelme, illetve a leggyakrabban használt szakirodalom (felsőoktatási, pedagógus-továbbképzési tananyag) szélesebb körű hozzáférése érdekében.
- Nemzeti tankönyvtárunk Magyarországon egyedül tartalmazza teljességben a közoktatás tankönyveit a kezdetektől máig. A gyűjteményhez csatlakozik az önálló tankönyv-bemutatóhely, ahol az aktuálisan használható tankönyvek megtekinthetők, valamint a hazai nemzetiségek, illetve a határon túli magyar oktatás tankönyveit bemutató különgyűjtemények.
- Az Elektronikus Információs szolgáltatás (EISZ) program feltételeinek megfelelő számítógépes eszközpark.
- Részvétel európai uniós programokban pályázatokban.
- A dokumentumokhoz való hozzáférést a szűkös elhelyezés nehezíti. Az olvasóteremben jelenleg mindössze 40 embert lehet leültetni egyszerre. Az akadálymentesítés még mindig nem teljesen megoldott, bár lift már működik az épületben.

Fejlesztési program

- A Magyar Pedagógusok Háza információs központ teljes könyvtári szolgáltatási spektrumának kialakítása.
 - Az olvasók megfelelő ellátásához mintegy 100-120 fő befogadására alkalmas nagy olvasóteremre és ehhez szorosan kapcsolódó kisebb kutatószobákra lenne szükség. Itt helyezhetnénk el a kézikönyveket, a törzsgyűjtemény (pedagógiai és határterületi szakmunkák) jelentős részét és a tankönyv-külongyűjtemény egy részét. Szabadpolcra mintegy 50-80 ezer kötet kihelyezése lenne kívánatos. Így az állomány közel 15-20%-a közvetlenül elérhető az olvasók számára. A kölcsönözhető példányok továbbra is a raktárban tárolandók.
 - Elkülönített térben kell kialakítani egy kb. 10 fő befogadására alkalmas video- és fonotékát. Biztosítani kell az oktatófilmek ill. az oktatásban használatos hangkazetták, multimédia dokumentumok kipróbálásának lehetőségét.
 - A szaktájékoztatáshoz külön helyiségre, számítógép-terminálokra és a katalógusok elhelyezésére van szükség.
 - Biztosítani kell a tankönyvkutatóknak a megfelelő kutatási körülményeket, esetleg külön tankönyvkutató-szobák kialakításával.
 - Az iskolai értesítők különgyűjteményének elhelyezése és szolgáltatása külön olvasóteremben javasolt, ahol rendelkezésre állnak a kutatás feltételei.

- Önálló gyermek- és ifjúsági könyvtár létrehozása.
 - Az állomány nagyobb részét (kb. 20-30000 kötet) szabadpolcra helyeznénk, külön olvasóteremben, saját kiszolgáló övezettel.
 - Az ily módon létrejövő könyvtár kettős funkciót lát el. Egyrészt kutatóbázis, amelyhez megfelelő kutatóhelyeket és kézikönyveket kell biztosítani, elkülönítetten, de közel a gyűjteményhez.
 - Másrészt fogadóképesnek kell lenni gyermekek, gyermekcsoportok, iskolai osztályok kiszolgálására is. Helyet kell adni könyvtári foglalkozások, játék, videotár, fonotéka stb. számára. A könyvtár gyakorló helyül szolgálhat a könyvtárostanár-képzés számára.
- Új szolgáltatások bevezetése:
 - Elektronikus információforrások széleskörű használata.
 - Oktatás, pedagógus-továbbképzés.
 - Korszerű információs eszközpark-használat lehetősége, amely biztosítja a pedagógusok igény szerinti egyéni munkafeltételeit is (szövegszerkesztés, bemutató készítés, tananyag összeállítás, szemléltető anyagok készítése, multimédia labor).

Iskolai könyvtárügy

Az Alapító Okirat szerint a PKM a szakkönyvtári szakmai szolgáltatásokon túl “ellátja a Minisztérium könyvtárfejlesztési stratégiájának kialakítása és végrehajtása során rá háruló szakmai feladatokat”, ezen belül pedig “részt vesz az iskolai és felsőoktatási könyvtárak szakmai követelményeinek és normáinak kidolgozásában”. Ugyancsak az Alapító Okirat mondja ki, hogy a PKM “ellátja az iskolai és a pedagógiai szakkönyvtárakkal kapcsolatos, könyvtári jogszabályokban előírt szakmai feladatait”. Jelenleg két jogszabály szab érdemi feladatokat az intézményre: az 1997. évi CXL. Törvény (Könyvtári Törvény), valamint 14/2001-es NKÖM rendelet a könyvtári szakfelügyeletről.

A Könyvtári Törvény 63.§(4) b) bekezdése szerint: “Az országos szakkönyvtárak, szakterületükre vonatkozóan részt vesznek a 60.§-ban felsorolt szolgáltatások megvalósításában.” A nevesített paragrafus a nyilvános könyvtárak számára nyújtott központi szolgáltatásokat foglalja össze, amelyek ellátását a Könyvtári Intézetre bízta a jogszabály. A Pedagógiai Könyvtár és Múzeum szakterülete a pedagógia, illetve az iskolai könyvtári ellátás. A Törvény 60.§-ának végrehajtásában tehát az iskolai könyvtárak vonatkozásában ugyanazok a feladatai, mint a Könyvtári Intézetnek a nyilvános könyvtárak vonatkozásában.

A megfelelő jogi és infrastrukturális feltételek birtokában a PKM által az iskolai könyvtári ellátó rendszer számára nyújtható központi szolgáltatások:

- Az ellátás tervezése és szervezése. A PKM nem tudja ellátni az egyes intézményeket, de az országos pedagógiai információs rendszer alapintézményeként kell funkcionálnia.
- Az iskolai könyvtárak szakfelügyeleti vizsgálatainak koordinálása, a vizsgálati eredmények elemzése, összesítése, szakmai tanulmányok összeállítása.
- Szakmai támogató tevékenységünk fő területe az iskolai könyvtárakban dolgozó szakemberek szakirodalommal történő támogatása (fordítások, önálló kiadványok, és elsősorban a Könyv és Nevelésben folyamatosan megjelenő publikációk).
- A Nevelési Tudásdepó projekt egyik fő eredménye olyan oktatási mintaprogramok elkészítése, amelyek hatékonyan hasznosíthatók a nonformális könyvtárhasználati oktatásban.
- Az Olvasás Portálon folyamatosan tesszük hozzáférhetővé azokat az ötleteket és jó gyakorlatokat, amelyek a könyvtáros tanárok munkáját segíthetik.
- A Bod Péter könyvtárhasználati verseny évenkénti megszervezése, a lehetőségek szerint OKTV versennyé fejlesztése. További cél, hogy a könyvtárhasználati versenyeket kiterjesszük a határon túli területekre is, biztosítva ezáltal minden magyar iskolában tanuló diák részvételét.
- Részvétel az iskolai könyvtári szakemberek képzésében és továbbképzésében:
 - A könyvtáros tanárok képzésében és továbbképzésében elsősorban rendezvényekkel, konferenciákkal, műhelymunkákkal tudunk hozzájárulni. Az elmúlt évek nagy számú ilyen típusú rendezvényei igazolják ennek eredményességét.
 - A PKM munkatársai aktívan részt vesznek több felsőoktatási intézmények könyvtárosképző programjaiban.

Múzeumfejlesztési program

A PKM múzeuma országos gyűjtőkörű szakmúzeum, feladata a neveléstudomány területén tudományos teljességre törekvő, jelentős gyűjtemény gondozása, folyamatos építése, nyilvántartása, megőrzése és restaurálása, tudományos feldolgozása és publikálása, valamint kiállításokon és más módon történő bemutatása.

A szakmúzeum és a szakkönyvtár fejlesztését egységes koncepció mentén, összehangoltan szeretném megvalósítani. Legfontosabb célom, hogy a Pedagógiai Múzeum – a Könyvtárhoz hasonlóan - egy modern, tartalmában és megjelenésében egyaránt színvonalas, széles látogatói tömegeket (gyermekek, családok, diákok, pedagógusok) vonzó, látogatóbarát intézménnyé váljon. A megfelelő szakembergárda kialakítása után egy újszerű, a magyar pedagógiai kultúra múltját és jelenét magas tudományos színvonalon és érdekesen bemutató kiállítási koncepció életre keltését tartom fontosnak.

Az alábbi feladatok megoldása a Magyar Pedagógusok Háza program megvalósításának előfeltétele.

Gyűjteményfejlesztés

- A múzeum gyűjteménye mintegy 200.000 db-ból áll (taneszközök, berendezési tárgyak, ruhák, szemléltető anyagok, fotók, diák, érmek, írásos dokumentumok). Az egyes gyűjteményrészek nemrégiben elkészült áttekintése alapján elkészült egy hosszú távú gyűjteményfejlesztési program, amelynek alapját a Norvég pályázat jelentette volna. Jelenleg nem látszik, honnan lesz forrás a program végrehajtásához. Kiemelt figyelmet kell fordítani a veszélyeztetett értékek megmentésére, így a megszűnő iskolák tárgyi- és dokumentációs anyagainak folyamatos begyűjtésére.
- A számítógépes feldolgozás és a digitális archiválás központi követelményeinek megfelelően folytatni kell a gyűjtemény feldolgozását az elfogadott nyilvántartó programmal.
- A gyűjtemény elhelyezése és őrzése nem megfelelő, a raktározási gondok mára már lehetetlenné teszik a korszerű gondozást. A legfontosabb feladatok egyike tehát, hogy a Könyves Kálmán krt.-i épületen belül megoldjuk a múzeumi tárgyak szabályszerű és biztonságos elhelyezését. Ezzel egyidejűleg tervszerűbbé kell tenni a raktárak rendezését, és megoldani a műtárgyfotózás kérdését. A feladatok megoldását a Norvég projekt jelentette volna, jelenleg új lehetőségeket kell keresni.

Tudományos feldolgozás

- A múzeum gyűjteményeit korszerű, online hozzáférhető adatbázisban célszerű megjeleníteni, amely egyben a virtuális múzeum legfőbb alapja is lehet. A nyilvántartó program adatstruktúrájára építve, a PKM sokéves adatbázis-építő tapasztalatait kihasználva, a tartalmi feldolgozást az intézmény más adatbázisaival összehangolva mintaértékű, sokoldalúan kereshető, többnyelvű adatbázis-rendszer kialakítása a kívánatos.

- Koordinált, tervezett kutató projektet kell bevezetni (előre leadott és elfogadott kutatási tervek alapján), amelynek eredményeképpen megvalósul a pedagógiai múzeum gyűjteményeinek alaposabb tudományos feltárása, a publikációk révén javul az ismertsége.
- Bővíteni kell a múzeum munkáját bemutató kiadványokat (ismertető füzetek, tanulmánykötetek, szakcikkék), valamint az ezeket megjelentető orgánumok körét (a Könyv és Nevelés mellett más szakfolyóiratokban is). Ehhez hasznosítandó az intézmény kiadói tapasztalata és kapacitása.
- Az épület adottságait kihasználva jobban kell élni a saját szervezésű szakmai konferenciák lehetőségeivel.

Állományvédelmi műtárgyraktározás és –elhelyezés kialakítása

• Makrokörnyezet

➤ Fényvédelem

Raktárak, kiállítóterek: nyílászárók, teljes lesötétítési opció, szabályozhatósággal.

➤ Világítás

Raktárak, kiállítóterek: alacsony UV sugárzású rendszer, szabályozható fényerősség, mérsékelt hőkibocsátás.

Kiállítóterek: egyedi megvilágítási opció (fényerő, hő, irányíthatóság stb.) mind a teremben, mind a tárlókban, paravánokon.

A termekbe bejövő természetes fény ultraibolya sugárzás szűrése (ablakfóliák, vitrinfóliák stb.).

➤ Hő- és páraszabályozási rendszer, klíma

Pára- és hőmérsékletmérés és annak rögzítése, termenként.

Raktárak: gyűjteményenként eltérő paraméterek (ld. papír, fotó, fém stb.), termenkénti szabályozhatóság (a raktárakban csak egyedi szabályozású klimatizálás alkalmazandó és nem központi).

Kiállítóterek: termenkénti szabályozhatóság.

Raktárak és kiállítóterek por- és hőszigetelése.

Szabályozható szellőzés biztosítása.

Jól takarítható burkolatok kialakítása a raktárakban.

Fűtőcsövek, szabadon futó, menetes csatlakoztatású nyomócsövek kiiktatása a raktárakból, kiállítóterekből.

➤ Raktári bútorzat és tárolóegységek

- Gyűjteménytípusonkénti tervezés.

- Kvalitatív és kvantitatív normák kialakítása.

- A történeti dokumentum gyűjtemény tömörraktározásának kialakítása.

• Mikrokörnyezet

- Közvetlen védő-tároló anyag meghatározása, tervezése (a műtárgyakat elválasztó anyagok, savmentes PET vizsgált kartonok, fóliák, csomagoló anyagok, kisméretű tároló dobozok, rekeszek stb.).

Látogatható terek kialakítása

1. *Természettudományi szertár - tanulmányi raktár kialakítása*

A kiállítási tematikának törekednie kell arra, hogy a PKM természettudományi tárgyi gyűjteményének mintegy 30 százaléka bemutathatóvá váljék a közönség számára.

A természettudományi tantárgyak alapján elrendezett műtárgyak művelődéstörténeti, tantárgytörténeti feltárása és bemutatása is megtörténik. A tanulmányi jelleg miatt ennek a látogatható térnek biztosítania kell azt, hogy csoportos gyakorlati foglalkozásokat és kísérleteket tudjunk végezni itt.

2. *Tanterem*

A Tisztviselőtelepi Gimnázium tantermének műemlékvédelmi rekonstrukciója, amely „in situ” látogatható kiállításként fog üzemelni.

Faácsolatú lépcsőzetes előadóterem 1900 körüli padokkal berendezve, húzható falitáblával, tanári előadópuh, dobogón, ajtók és falak rekonstruálva (díszítóminták, eredeti színek stb.), világítótestek (gázlámpák).

A látogatható *Természettudományi szertár* és a *Tanterem* mintegy állandó kiállítást helyettesítendő tárlat fogadja majd a látogatókat. Ezért e két kiállítás feltártságának és ismeretátadásának átfogónak kell lennie. Mindehhez szakmai bizottság felállítása szükséges, konzulensként művelődés- és tudománytörténész szakértők bevonásával.

3. *Múzeumpedagógiai foglalkoztató kialakítása*

4. *Időszaki kiállítótér kialakítása*

Teljes külső fénymentesítés, nyílászárók előtt könnyűszerkezetes „álfal”, homogén, fehér falfelületekkel.

Rekonstrukciók tervezése, kivitelezése

Tantermi és szertári berendezési tárgyak, bútorok egyedi tervezése, legyártatása, elhelyezése, melyek az eredetihez hasonlóakkal együtt képezik a látogatható terek installációit.

Becsült mennyiség: 255 darab/év

Digitalizálás

Mintegy ezer darab műtárgy digitalizálása.

Kiállítások, közművelődési tevékenység

- A múzeum elsődleges célközönségének a diákokat és az őket tanító pedagógusokat tekinthetjük. A kiállításokkal, múzeumi rendezvényekkel, múzeumpedagógiai programokkal a közoktatási és a pedagógusképző intézményeket kell megkeresni, az együttműködés működő formáit megtalálni. Az iskolákon keresztül kerülhetünk közelebb a szélesebb tömegekhez is.
- A látogatóbarát működés érdekében meg kell oldani az akadálymentes múzeumhasználatot (megközelítés, feliratok magyar és idegen nyelven, Braille írásos ismertető stb.).

- Az állandó kiállítás egyik megvalósítási formája a virtuális múzeum, amely nem függ az elhelyezéstől. Az erre vonatkozó tervek is elkészültek, a megvalósításhoz szükséges számítástechnikai háttér és tapasztalat rendelkezésre áll.
- Az ideiglenes kiállítások tervezéséhez hosszú távú programra van szükség, kihasználva a más múzeumokkal és kiállítóhelyekkel való együttműködés lehetőségeit. A kiállításokat lehetőség szerint az ország mind több pontjára el kell juttatni, ezáltal is növelve a múzeum ismertségét.
- Új alapokra kell helyezni a pedagógiai múzeum múzeumpedagógiai tevékenységét, elsősorban a különböző életkorú diákság számára nyújtott színvonalas programokkal, múzeumi órákkal, a pedagógusjelöltek számára múzeumpedagógiai módszertani bemutatókkal. Ezeket a programokat részben helyben, részben az igénylő intézményekhez kihelyezve lehet megvalósítani. Hosszabb távon a PKM-et a múzeumpedagógia magyarországi elméleti és módszertani innovációs központjává kell tenni.
- Az iskolai könyvtárak támogatásához hasonlóan a PKM a magyar oktatás-, nevelés- és iskolatörténeti gyűjtemények módszertani központjává válhat, amely segítséget nyújt az iskolai gyűjtemények részére a tárgyak meghatározásában, kiállításoknál, állományvédelemben, feldolgozásban stb.
- Szervezetileg elkülönítetten kell működtetni egy komplex tankönyv- és taneszköz-bemutató központot, amely az eszközök bemutatásán túl korszerű információs szolgáltatásokat is nyújt (tankönyv- és taneszköz-ismertetések, értékelések, adatbázisok szolgáltatása, rendezvények). Ezekhez az alkalmakhoz esetenként köthető egy-egy történeti jellegű kiállítás.

A múzeum munkatársai az elvégzendő feladatokhoz képest nagyon kevesen vannak, feltétlenül szükséges lenne a létszámfejlesztés (muzeológusok, múzeumpedagógus).